

**Konkluzje Rady Unii Europejskiej i przedstawicieli państw członkowskich zebranych w Radzie
w sprawie dostępu osób z niepełnosprawnościami do sportu**

(2019/C 192/06)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ I PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH ZEBRANI W RADZIE,

MAJĄC NA UWADZE, CO NASTĘPUJE:

1. Do 2020 r. w UE będzie mieszkało 120 milionów osób z niepełnosprawnościami. UE propaguje równość szans i równy dostęp dla osób z niepełnosprawnościami. Fundamentalną częścią jej strategii jest praca na rzecz Europy bez barier ⁽¹⁾.
2. Dla uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w sporcie na równych zasadach z innymi szczególne znaczenie mają ogólne zasady przedstawione w art. 3, definicja uniwersalnego projektowania w art. 2 i szczególne przepisy dotyczące udziału w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie zawarte w art. 30 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych ⁽²⁾.
3. W UE niepełnosprawność i choroba często podawane są jako powody nieuczestniczenia w sporcie i ćwiczeniach fizycznych ⁽³⁾.
4. Sport można specjalnie zaprojektować dla osób z niepełnosprawnościami lub dostosować tak, by umożliwić takim osobom dostęp do niego niezależnie od rodzaju niepełnosprawności – fizycznej, intelektualnej lub sensorycznej. W pewnych warunkach sport dla osób z niepełnosprawnościami może być uprawiany wraz z osobami bez niepełnosprawności, co jest dowodem na integrujący charakter sportu.
5. Szeroko uznawana jest wartość sportu w kontekście włączenia społecznego, a w szczególności rola sportu w propagowaniu i osiąganiu integracji grup mniejszościowych i marginalizowanych.
6. Coraz większą popularność zyskują duże wydarzenia sportowe dla osób z niepełnosprawnościami, na co wskazują niedawne letnie i zimowe igrzyska paraolimpijskie, które przyciągnęły masową widownię telewizyjną na całym świecie, i fakt, że wciąż organizowane są duże międzynarodowe wydarzenia sportowe dla osób z niepełnosprawnościami.

PODKREŚLA, ŻE

7. W przypadku osób z niepełnosprawnościami występuje większe prawdopodobieństwo, że znajdą się niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej, takiej jak ubóstwo i niski poziom przychodów, izolacja społeczna, dyskryminacja, ograniczony dostęp do rynku pracy, ograniczony dostęp do transportu, mniej liczne możliwości edukacyjne i problemy zdrowotne. Kwestie te negatywnie wpływają na możliwość uczestniczenia osoby z niepełnosprawnościami w sporcie.
8. Osoby te mogą w kontekście sportu musieć zmierzyć się z następującymi wyzwaniami:
 - a) stopień niepełnosprawności może ograniczać mobilność, a nawet powodować ból fizyczny podczas trenowania lub uprawiania pewnych dyscyplin. W połączeniu z innymi barierami problem ten może się zaostrzać z uwagi na negatywne lub ograniczające postrzeganie własnej niepełnosprawności, w szczególności brak pewności co do własnej zdolności do uprawiania sportu;
 - b) potrzeba specjalistycznych umiejętności i wiedzy na temat niepełnosprawności wśród osób pracujących z osobami z niepełnosprawnością w kontekście aktywności fizycznej związanej ze sportem, w szczególności nauczycieli wychowania fizycznego, trenerów sportowych i innych osób należących do personelu sportowego;
 - c) dostępność dostosowanej infrastruktury sportowej w salach treningowych lub sportowych, ośrodkach sportowych, w których uprawiają sport osoby z niepełnosprawnościami, lub podczas wydarzeń sportowych, w których takie osoby mogą uczestniczyć;
 - d) dodatkowe koszty finansowe związane z zakupem specjalistycznego sprzętu sportowego lub usług wspierających, bez których trenowanie lub uprawianie sportu nie byłoby możliwe.

⁽¹⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141&langId=pl>

⁽²⁾ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

⁽³⁾ TNS Opinion & Social (2018); Specjalne badanie Eurobarometr na temat sportu i aktywności fizycznej nr 472; Sondaż zlecony przez Komisję Europejską, Dyрекję Generalną ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury i koordynowany przez Dyрекję Generalną ds. Komunikacji; praca w terenie, grudzień 2017 r.

9. Uczestnictwo w sporcie powinno być rozważane z perspektywy uprawiania sportu jako formy aktywności fizycznej i z perspektywy uczestniczenia w działaniach społecznych, np. udziału w wydarzeniach sportowych lub bycia aktywnym w społeczności sportowej jako wolontariusz, członek klubu sportowego lub fanklubu.
10. Uczestnictwo w sporcie może się przyczynić do poprawy dobrostanu osób z niepełnosprawnościami oraz ich zdrowia fizycznego i psychicznego, a jednocześnie zwiększa ich osobistą mobilność i autonomię oraz propaguje włączenie społeczne.
11. Uprawianie sportu od najmłodszych lat wiąże się z dodatkowymi korzyściami dla osób z niepełnosprawnościami, bo ma pozytywny wpływ na rozwój umiejętności motorycznych, które są kluczowe dla poprawy ogólnej jakości życia.
12. Zwiększone zainteresowanie mediów elitarnymi wydarzeniami sportowymi dla osób z niepełnosprawnościami lub sportowcami z niepełnosprawnościami może zainspirować osoby z niepełnosprawnościami lub bez do zajęcia się sportem. Aby zwiększyć atrakcyjność sportu dla osób z niepełnosprawnościami, należy starać się zapewnić odpowiednio zainteresowanie mediów sportem masowym, bez uszczerbku dla wolności mediów.
13. Istotna w pomaganiu osobom z niepełnosprawnością w uczestniczeniu w zajęciach sportowych, zarówno na poziomie sportu masowego, jak i elitarnego może być technologia wspomagająca. Niemniej problematyczna może być kwestia jego powszechnej dostępności i przystępności pod względem kosztów.
14. Wdrażanie przepisów antydopingowych i dotyczących walkiz ustawianiem wyników zawodów sportowych i przestrzeganie ich oraz zapewnianie dokładnego określania niepełnosprawności i sprawiedliwe wykorzystywanie technologii wspomagającej są kluczowe w propagowaniu zrównoważonego rozwoju sportu dla osób z niepełnosprawnościami.
15. Konieczna dla wsparcia sektora sportowego, w tym sportu dla osób z niepełnosprawnościami, jest praca w ramach wolontariatu.
16. Ważne jest, by w strategiach i politykach mających na celu zwiększenie uczestniczenia osób z niepełnosprawnościami w sporcie uwzględniać perspektywę płci.
17. Sport może stanowić arenę społecznych interakcji pomiędzy osobami z niepełnosprawnościami i bez, dzięki czemu jest on cennym narzędziem propagowania włączenia społecznego i wzajemnego zrozumienia.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY ZGODNIE Z ZASADĄ POMOCNICZOŚCI I NA ODPOWIEDNICH POZIOMACH

18. wspierały społeczną świadomość i kampanie edukacyjne dla członków rodzin, opiekunów prawnych, osobistych asystentów, nauczycieli wychowania fizycznego, trenerów, personelu sportowego i innych stosownych podmiotów należących do społeczności sportowej, z niepełnosprawnościami lub bez, z myślą o propagowaniu otwartego i afirmatywnego podejścia w stosunku do osób z niepełnosprawnościami oraz odpowiedniego rozumienia możliwości i korzyści z uczestniczenia w zajęciach sportowych dla wszystkich, w tym dzieci i osób z niepełnosprawnościami; w odpowiednich przypadkach oferowały pomoc członkom rodzin i opiekunom prawnym osób z niepełnosprawnościami z myślą o sprzyjaniu uczestnictwu w sporcie tych ostatnich;
19. wspierały dalsze kształcenie i szkolenie nauczycieli wychowania fizycznego, trenerów, innego personelu sportowego i wszystkich wolontariuszy, z niepełnosprawnościami lub bez, poprzez dawanie im koniecznej wiedzy, konkretnych umiejętności i stosownego uznawania kompetencji, tak by umożliwić im włączanie osób z niepełnosprawnościami w różne środowiska sportowe lub związane z wychowaniem fizycznym. Takie programy szkoleniowe powinny uwzględniać różnice w potrzebach osób ukierunkowanych na uczestnictwo i osób ukierunkowanych na osiągnięcie wyników.
20. Podejmowały działania, by zapewnić dostęp do infrastruktury sportowej osobom z niepełnosprawnościami i bez, w tym udział w wydarzeniach sportowych, szkoleniach lub uprawianie sportu. Środki mogą obejmować opracowywanie lub podnoszenie norm dostępności w ośrodkach sportowych, zapewnianie zindywidualizowanego wsparcia ludzkiego, udostępnianie funduszy, upowszechnianie wśród organizacji sportowych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym wiedzy na temat istniejących możliwości finansowania lub ułatwianie, w odpowiednich przypadkach, uczestniczenia sportowców z niepełnosprawnościami w stosownych organach organizacji sportowych.
21. W odpowiednich przypadkach propagować w krajowych systemach szkolnictwa sprzyjające włączeniu programy edukacji sportowej i wychowania fizycznego, tak by realizować potrzeby dzieci z niepełnosprawnościami, z myślą o oferowaniu wszystkim dzieciom równych szans poprzez pobudzanie ich uczestnictwa w związanych ze sportem zajęciach fizycznych i by zwiększać ich zainteresowanie sportem.

22. Wykorzystywać istniejące kanały współpracy pomiędzy państwami członkowskimi, by propagować wymianę wiedzy fachowej i dobrych praktyk z myślą o poprawie dostępu osób z niepełnosprawnościami do sportu.
23. Zająć się kwestią sportowców wyczynowych osiągających najlepsze wyniki w kontekście równych szans i niedyskryminowania osób z niepełnosprawnościami oraz sprzyjać współpracy i wymianie najlepszych praktyk w tej dziedzinie pomiędzy organami odpowiedzialnymi za sport w państwach członkowskich.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI EUROPEJSKIEJ, ABY W RAMACH SWOICH OBSZARÓW KOMPETENCJI:

24. rozważyły zaoferowanie wsparcia finansowego organizacjom wyspecjalizowanym w propagowaniu sportu dla osób z niepełnosprawnościami i tradycyjnym organizacjom sportowym, które organizują zajęcia sportowe dla osób z niepełnosprawnościami, między innymi z myślą o zbliżeniu tych dwóch społeczności.
25. Propagowały i wspierały działania, w odpowiednich przypadkach na szczeblu unijnym, dotyczące regularnego gromadzenia statystyk i opracowania wskaźników odnoszących się do sportu i niepełnosprawności, takich jak wskaźnik uczestnictwa w sporcie, bariery w uczestnictwie, liczba osób z niepełnosprawnościami, które są zarejestrowane w klubach sportowych, lub poziom zainteresowania sportem ⁽⁴⁾.
26. Rozważyły zajęcie się, w ramach prac odpowiednich grup eksperckich, pełnym i faktycznym uczestnictwem osób z niepełnosprawnościami w sporcie, w tym konkretnymi umiejętnościami i szkoleniem koniecznym do trenowania osób z niepełnosprawnościami ⁽⁵⁾.
27. Wykorzystywały związaną ze sportem część finansowania z programu Erasmus+ na propagowanie sportu wśród osób z niepełnosprawnościami i wymianę dobrych praktyk i polityk pomiędzy państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami; z europejskich funduszy społecznych – na profesjonalne szkolenie personelu sportowego lub na integrację poprzez zajęcia sportowe; z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – na zajęcie się kwestią dostępności infrastruktury sportowej; oraz korzystały z rezultatów badań w ramach odpowiednich projektów finansowanych z programu „Horyzont Europa”, by propagować innowacyjne rozwiązania i w ten sposób angażować osoby z niepełnosprawnościami w sport.
28. W odpowiednich przypadkach propagowały te możliwości finansowania i rezultaty finansowanych projektów wśród osób z niepełnosprawnościami, organizacji sportowych i innych stosownych podmiotów pozarządowych.
29. Upowszechniały wiedzę na temat pozytywnych rezultatów pracy w dziedzinie sportu dla osób z niepełnosprawnościami, w tym na temat pozytywnego wpływu sportu na włączenie społeczne takich osób.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ, BY

30. w dalszym ciągu uwzględniła sport w przyszłych kluczowych działaniach, które będą wspierać następane polityki dotyczące niepełnosprawności poprzez wykorzystywanie zgromadzonych dotychczas doświadczeń we wdrażaniu obecnej europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności,
31. Podczas omawiania tematyki sportowej z partnerami społecznymi w ramach dialogu społecznego prowadzonego na szczeblu UE uwzględniła unijne polityki i środki, które dotyczą potrzeb osób z niepełnosprawnościami i sprzyjają uczestnictwu takich osób i ich organizacji przedstawicielskich ⁽⁶⁾.
32. Wykorzystały europejską nagrodę Access City do rozreklamowania miast ułatwiających osobom z niepełnosprawnościami dostęp do infrastruktury sportowej i oceniła, jak doświadczenie z unijną kartą osoby niepełnosprawnej może się przyczynić do zwiększenia poziomów uczestnictwa w wydarzeniach sportowych również osób z niepełnosprawnościami.
33. Uwzględniła sport dla osób z niepełnosprawnościami w różnych kwestiach dotyczących sportu będących na agendzie na szczeblu UE, takich jak dwutorowa kariera sportowców lub prozdrowotna aktywność fizyczna ⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ Zgodnie z art. 31 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

⁽⁵⁾ Zgodnie z art. 30 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

⁽⁶⁾ Zgodnie z art. 4 ust. 3 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

⁽⁷⁾ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/physical-activity/activities/hepa-europe>

ZWRACA SIĘ DO RUCHU SPORTOWEGO, BY

34. propagował, w ścisłej współpracy z osobami z niepełnosprawnościami i ich organizacjami przedstawicielskimi, uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w zajęciach sportowych głównego nurtu na wszystkich szczeblach⁽⁸⁾, z myślą o przyczynianiu się do skutecznej realizacji społecznej i edukacyjnej funkcji sportu.
35. Wykorzystywał istniejące mechanizmy solidarności, w szczególności na szczeblu sportu zawodowego, tak by sport dla osób z niepełnosprawnościami mógł być należycie finansowany.
36. Przyjął inkluzywne podejście przy opracowywaniu systemów zawodów sportowych lub propagowaniu uczestnictwa w sporcie ogólnie, poprzez zachęcanie do stosowania środków takich jak organizowanie zawodów i ceremonii wręczenia nagród w tym samym czasie i miejscu dla sportowców z niepełnosprawnościami i bez nich. W podobnym duchu – ułatwiał, w stosownych przypadkach, włączanie osób z niepełnosprawnościami w sesje treningowe lub drużyny osób bez niepełnosprawności.
37. Zapewniał, by infrastruktura treningowa i sportowa oraz przestrzenie rekreacyjne⁽⁹⁾ były dostępne i by zapewniona była odpowiednia baza noclegowa⁽¹⁰⁾ spełniająca potrzeby osób z niepełnosprawnościami.
38. Zwiększał wśród osób z niepełnosprawnościami świadomość dotyczącą istniejących możliwości uprawiania i trenowania sportu, które odpowiadają ich potrzebom.
39. Budował partnerstwa z odpowiednimi podmiotami instytucjonalnymi, które wywodzą się z sektora prywatnego lub publicznego i które są aktywne w sektorze osób z niepełnosprawnościami, tak by lepiej rozumieć potrzeby i interesy takich osób i zachęcać do większego ich uczestnictwa w programach sportowych⁽¹¹⁾.

⁽⁸⁾ Zgodnie z art. 30 ust. 5 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

⁽⁹⁾ Zgodnie z art. 9 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

⁽¹⁰⁾ Zgodnie z art. 5 ust. 3 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

⁽¹¹⁾ Zgodnie z art. 4 ust. 3 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

ZAŁĄCZNIK

RADA UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH ZEBRANI W RADZIE PRZYWOŁUJĄ

1. Art. 165 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ⁽¹⁾, który podkreśla społeczną i edukacyjną funkcję sportu.
2. Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych ⁽²⁾, której UE jest stroną, i która uznaje, na przykład, prawo osób z niepełnosprawnościami do uczestniczenia na równych zasadach z innymi w życiu kulturalnym, rekreacji, czasie wolnym i sporcie.
3. *Komunikat Komisji: Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier*, w którym w odniesieniu do sportu podkreśla się potrzebę poprawy dostępności sportu, propagowania uczestnictwa w sporcie i zachęcania do organizowania imprez sportowych dla osób niepełnosprawnych ⁽³⁾.
4. Konkluzje Rady pt. „Wsparcie realizacji europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020” ⁽⁴⁾.
5. Rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające Erasmus+: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające decyzje nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/WE ⁽⁵⁾.
6. Rezolucję Rady w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu (2017–2020) ⁽⁶⁾, w której szczególnie podkreśla się włączenie społeczne.
7. Konkluzje Rady w sprawie roli sportu jako źródła i podstawy uaktywnienia włączenia społecznego ⁽⁷⁾.
8. Konkluzje Rady w sprawie wpływu sportu na gospodarkę UE, a zwłaszcza na walkę z bezrobociem młodzieży i na zwiększanie włączenia społecznego ⁽⁸⁾.
9. Konkluzje Rady w sprawie roli sportu jako instrumentu sprzyjającego włączeniu społecznemu poprzez wolontariat ⁽⁹⁾.
10. Konkluzje Rady na temat roli trenerów w społeczeństwie ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A12008E165>

⁽²⁾ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

⁽³⁾ Dok. 16489/10 – COM(2010) 636 wersja ostateczna.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 300 z 11.10.2011, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 189 z 15.6.2017, s. 5.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 326 z 3.12.2010, s. 5.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 32 z 4.2.2014, s. 2.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 189 z 15.6.2017, s. 40.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 423 z 9.12.2017, s. 6.